
İRAN'IN İRAK'TAKİ SİLAHI: HAŞDİ ŞÂBİ

03.11.2016

Haberler, 2 Kasım 2016

Irak'ın tartışmalı milis gücü, Haşdi Şabi içinde toplam 130 bin savaşçı var. Perde arkasında İran'ın olduğu söyleniyor bu sebeple de sünniler tarafından Musul savaşında istenmiyor.

Irak genelinde sayıları 130 bini bulan İran destekli Şii milisler, zayıf Irak ordusunun yarattığı boşluğu dolduruyor. Ancak IŞİD'i çıkardığı bölgelerde mezhep yapısını değiştirmek için yaptığı Sünnilere yönelik katliamlar, alıkoymalar ve zorunlu göçler, resmi bir bağları olmadığı için cezasız kalıyor. Haşdi Şâbi adı altında toplanan bu milisler İranlı komutanlar tarafından eğitiliyor, silahları da İran'dan geliyor. İran, Haşdi Şâbi vasıtasıyla da Irak üzerinde kontrol sağlıyor.

IŞİD, 9 Haziran 2014'te Musul'a girdiğinde, zaten güçsüz olduğu bilinen Irak ordusu, bu radikal örgüte ülkenin en büyük şehirlerinden birini savaşmadan teslim etti. Bu şekilde kaçması, halkın gözünde Irak ordusunun var olan itibarını da yerle bir etti.

SİSTANİ FETVASIYLA KURULDU

Irak'ın önde gelen Şii din önderlerinden Ali Sistani 13 Haziran 2014'te bir fetva yayınladı. Tüm halka 'silahlanarak ülkelerini, halklarını ve kutsal mekânlarını koruma' çağrısı yaptı. Bu sırada IŞİD Şiilerin Necef, Kerbelâ ve hatta Bağdat'taki kutsal mekânlarına ilerlemeye başlamış, bu bölgeleri hedeflediğini de duyurmuştu. Hem bu durum, hem de fetvanın Şii din adamından geliyor oluşu, ülkedeki Şiileri harekete geçirdi.

İRAK ORDUSUNDAN AYRI TUTULUYOR

O dönem Başbakan olan, doğrudan Tahran etkisindeki Nuri Maliki de bu fetvanın ardından devreye girdi. Çağrıya yanıt veren savaşçılardan hükümete bağlı "Halk Toplulukları Birlikleri" (Haşdi Şâbi)

oluşturulacağını açıkladı. Bu birlikleri Irak ordusundan ayrı tutuyordu.

IRAK ORDUSU'NDAN FAZLA SAVAşCI TOPLADI

Milis glere kaydolanların asıl hedefi, kendi evlerinin ve şii ibâdethanelerin korunmasıydı. Savunma Bakanlığı'na bağlı Irak Ordusu, bu konuda çok başarısız olduğunu göstermişti. Başarısızlık ve yolsuzluk iddiaları orduya olan güveni azalttığı için Haşdi şâbi, "Hem teröristlerle hem yolsuzlukla savaşıyoruz" sloganıyla devlet kurumlarına kıyasla kat kat savaşcı topladı.

KASIM SÜLEYMANİ'NİN ADAMLARI TARAFINDAN EğİTİLDİLER MADDİ DESTEğİ İRAN'DAN ALIYORLAR

Bu savaşçılar Iraklı bir askeri otoriteye ya da resmî bir komuta merkezine bağlı değil. İran'ın Devrim Muhafızları Komutanı Kasım Süleymani'nin en yakın İranlı ve Iraklı adamları tarafından eğitilen, silah ve maddi desteğin çoğunu İran'dan alan bu milis gler, bulundukları bölgelerde otoritelerini silah gyle sağlıyor. lke genelinde etkin olan en büyük gruplar, daha küçük ölçekli milis gruplar üzerinde de kontrol sağlayabiliyor.

MALİKİ DÖNEMİNDE DÜZENLİ MAAş BAğLANDI

Her biri farklı bayraklarla ve yerel düzeyde savaşan, üstelik organize olmadıkları için zaman zaman kendi aralarında ufak çaplı çatışmalar da yaşayan bu Haşdi şâbi milislerine, Maliki döneminde düzenli maaş bağlandı.

İşİD'TEN TEMİZLEDİKLERİ YERLERDE İDAREYİ ELİNDE TUTUYORLAR

Bu milis gler İşİD'den temizledikleri yerlerde İran'ın lojistik, istihbarat, sosyal, siyasal ve maddi desteğini alarak idareyi de ellerinde tuttu.

YAKLAşIK 130 BİN HAşDİ şABİ ÜYESİ VAR

ORSAM Uzmanı Bilgay Duman'ın araştırmalarına göre ilk aşamada yaklaşık 90 bin kişi Haşdi şâbi'ye kayıt oldu.

Yerel birliklerin de oluşmasıyla bu sayının bugün 130 bine ulaştığı tahmin ediliyor. Carnegie Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nin 2016 başında yaptığı bir araştırmaya göre, Şiilerin yüzde 99'u IŞİD'le mücadelesinde Haşdi Şâbi'yi destekliyor.

İÇLERİNDE SUNNİLER VE HRİSTİYANLAR DA VAR

Bunların arasında kısmen Ezidiler, Maliki hükümetiyle işbirliğine giden az sayıdaki Sünni aşiret üyesi ve Hristiyanlar da var. Ana gruplar dışında yerel çapta küçük gruplar da oluşmaya başladı. Kaydolanların yaklaşık yüzde 70'ine maaş (aylık 750 bin Irak Dinari, yaklaşık 580 Dolar) bağlandı.

EN ETKİN GRUPLAR İRAN KONTROLÜNDE OLANLAR

7 Nisan 2015'te İbadi liderliğindeki Bakanlar Kurulu kararıyla, Haşdi Şâbi'nin doğrudan Başbakan'a bağlı resmi bir devlet organı olduğu duyuruldu. İbadi'ye bağlı olan milislerin sayısı yaklaşık 80 bini buluyor. Ancak bunlar etkinlik anlamında İran'dan doğrudan emir alan diğer milis gruplar kadar güçlü değil. Asıl güç ve etkinlik, sayıları 50 bin civarında olan altı büyük grubun elinde. Bu altı büyük grup, doğrudan İran kontrolünde. Bunların en büyüğü de yaklaşık 25 bin kişilik Bedir Grubu.

KASIM SÜLEYMANİ'NİN SAĞ KOLU BEDİR GRUBU LİDERİNİN DE SAĞ KOLU

Bedir Grubu lideri Hadi El Amiri, Haşdi Şâbi'nin de genel komutanı. Yardımcısı, Ebu Mehdi El Mühendis takma adını kullanan Cemal Cafer İbrahim, uzun yıllar İran'da ikâmet etti. İran Ordusu'nun dış güçlerini oluşturan Kudüs Gücü'nün lideri, sık sık Irak'taki Şii bölgelerinde de fotoğrafları yayınlanan İranlı General Kasım Süleymani'nin sağ kolu. Aynı zamanda 2010'da Maliki'nin Dava Partisi'nden de milletvekiliydi.

SÜNNİLERE YÖNELİK KATLİAM YAPTILAR

Özellikle Mart 2015'te Tikrit, Aralık 2015'te de Ramadi'yi IŞİD'den temizleyen Şii milisler, bölgede bulunan Irak ordu birliklerinin sessiz kalmasıyla, insan hakları örgütlerine göre buralarda Sünnilere yönelik katliamlar yaptı. Maliki döneminde Başbakanlık'a bağlı olduğu açıklanan, İbadi'nin de kontrol altında tutmak istediği için 'hükümete bağlı birlikler' olarak tanımladığı Haşdi Şâbi, pratikte hiçbir otoriteye bağlı değil. Irak hükümetinden doğrudan emir almıyor. Bu sebeple milislerin bu eylemleri cezasız kaldı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'ne göre, Haziran 2014'ten bu yana Haşdi Şâbi'nin IŞİD'den aldığı bölgelerde birçok cami yıkıldı, Sünniler kaçırıldı, göçe zorlandı, üç binden fazlası öldürüldü.

Haşdi Şâbi adı altındaki Iraklı Şii milis güçler aslında 50'den fazla irili ufaklı gruptan oluşuyor. Çoğunluğu Şii olan grupların arasında çok az sayıda ve yerel ölçekte Sünni (özellikle Havice ve Kayyara'da) Ezidi (Sincar'da) ve Hristiyan birlikler de var. (Kaynak: Al Jazeera)

Kaynak/Source: